U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Pavla Simona a soudců Mgr. Víta Bičáka, JUDr. Romana Fialy, Mgr. Ing. Radovana Havelce, JUDr. Tomáše Rychlého, Ph.D., a Mgr. Jitky Zavřelové rozhodl o návrhu **Energetického regulačního úřadu,** se sídlem v Jihlavě, Masarykovo náměstí 91/5, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Obvodním soudem pro Prahu 8** a **Městským soudem v Praze** a dalších účastníků sporu vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 8 pod sp. zn. 7 Nc 3003/2022, o nařízení předběžného opatření: žalobkyně **Amper Market, a. s.,** IČO 24128376, se sídlem v Praze 1, Na Poříčí 1046/24, a žalovaná **OTE, a. s.,** IČO 26463318, se sídlem v Praze 8, Sokolovská 192/79,

takto:

I. **Příslušný** vydat rozhodnutí ve věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 8 pod sp. zn. 7 Nc 3003/2022, o nařízení předběžného opatření, **je soud.**

II. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 25. 3. 2022, čj. 54 Co 110/2022-152, a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 3. 2. 2022, čj. 7 Nc 3003/2022-36, **se zrušují.**

Odůvodnění:

[1] Návrhem doručeným zvláštnímu senátu dne 4. 7. 2022 se Energetický regulační úřad (dále jen „navrhovatel“) domáhal, aby zvláštní senát zřízený podle zákona o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zvláštní senát“) rozhodl tvrzený kompetenční spor ve věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 8 pod sp. zn. 7 Nc 3003/2022.

[2] Z předloženého spisu vyplynuly následující skutečnosti:

[3] Návrhem došlým Obvodnímu soudu pro Prahu 8 dne 1. 2. 2022 se žalobkyně domáhá vydání předběžného opatření, kterým by soud žalované uložil povinnost zrušit ke dni 27. 1. 2022 v jejím informačním systému přiřazení žalobkyně jako dodavatele plynu do tam označených odběrných míst (zákazníka Sedlecký kaolin a. s.) a až do právní moci rozhodnutí ve věci samé neumožnit nové přiřazení žalobkyně jako dodavatele plynu v informačním systému žalované do označených odběrných míst. Jak dále vyplývá

z obsahu návrhu na nařízení předběžného opatření, žalobkyně podniká na maloobchodním trhu dodávek elektřiny a plynu koncovým zákazníkům. Žalovaná je držitelkou licence na činnosti operátora trhu, což znamená, že na základě udělené licence vykonává podnikatelskou činnost, při níž je povinna zajistit výkon činností vymezených zejména v § 20a zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), a činnosti vymezené prováděcími předpisy k energetickému zákonu.

[4] Dne 1. 1. 2022 nabyla účinků přeměna (fúze sloučením), na jejímž základě přešlo na žalobkyni, jakožto nástupnickou společnost, jmění zanikající společnosti Energie ČS, a. s. Jedním ze smluvních zákazníků společnosti Energie ČS, a. s., byla společnost Sedlecký kaolin a. s., s níž byly dne 28. 8. 2019 uzavřeny smlouvy o sdružených službách dodávek elektřiny a plynu, přičemž původní sjednaná doba trvání dodávek plynu byla do 31. 12. 2022. Vlivem mimořádného a nepředvídatelného nárůstu cen plynu na velkoobchodních trzích však musela společnost Energie ČS, a. s., ukončit dodávky elektřiny a dne 17. 10. 2021 došlo k vyhlášení režimu tzv. dodavatele poslední instance, což vedlo k ukončení dodávek plynu a zániku uzavřených smluv. Žalovaná v souladu s tímto zákonným režimem ve svém informačním systému ukončila přiřazení odběrných míst společnosti Sedlecký kaolin a. s. Mezi žalobkyní, společností Energie ČS, a. s., a společností Sedlecký kaolin a. s. byla následně uzavřena dodávková smlouva, podle níž žalobkyně zajistí společnosti Sedlecký kaolin a. s. dodávky plynu do 31. 12. 2021 za cenových podmínek sjednaných ve smlouvě se společností Energie ČS, a. s., s tím, že následně se bude jednat o prodloužení smlouvy na období roku 2022. Smlouvy uzavřené v roce 2019 mezi společností Energie ČS, a. s., a žalovanou však zanikly buď již dne 16. 10. 2021 pro následnou nemožnost plnění nebo nejpozději ke dni 18. 10. 2021, kdy byly nahrazeny dodávkovou smlouvou uzavřenou mezi žalobkyní a společností Sedlecký kaolin a. s. V okamžiku přeměny žalobkyně začala společnost Sedlecký kaolin a. s. rozporovat zánik původních dodávkových smluv a domáhat se jejich plnění ze strany žalobkyně. Žalobkyně plnila svůj závazek na základě dohody o společném záměru ze dne 18. 10. 2021 a dodávala plyn až do 31. 12. 2021, přičemž ke sjednání smlouvy pro období roku 2022 nedošlo. Vzhledem k tomu, že z dohody nevyplývalo, zda k ukončení dodávek plynu mělo dojít ke dni 1. 1. 2022 nebo ke dni 15. 1. 2022, požádala žalobkyně v informačním systému žalované o zkrácení dodávek plynu až dne 12. 1. 2022. Dodávky plynu v informačním systému žalované měly být ukončeny nejpozději ke dni 27. 1. 2022 (toto datum bylo v informačním systému žalované skutečně vygenerováno). Dne 26. 1. 2022 však žalobkyně zjistila, že bez jejího vědomí a zcela mimo právní úpravu žalovaná patrně úmyslně, tzv. ručně v systému změnila datum účinků zkrácení dodávek plynu na den 31. 12. 2022. Následná telefonická jednání mezi žalobkyní a žalovanou k odstranění protiprávního stavu nevedla.

[5] Uvedeným jednáním žalovaná znemožnila žalobkyni uplatnit její oprávnění ke zkrácení (ukončení) dodávek plynu do odběrných míst společnosti Sedlecký kaolin a. s. a tedy realizovat závěry plynoucí z dohody o společném záměru ze dne 18. 10. 2021. Tím také způsobuje žalobkyni značnou majetkovou újmu, neboť ponechání žalobkyně jako dodavatele plynu do odběrných míst společnosti Sedlecký kaolin a. s. znamená, že žalobkyně musí na dodávky plynu do těchto odběrných míst nakupovat na velkoobchodním trhu plyn, za který ovšem nedostane od společnosti Sedlecký kaolin a. s.

zaplaceno, protože žádná dohoda o dodávkách plynu na rok 2022 sjednána nebyla. Pokud by měla žalobkyně společnosti Sedlecký kaolin a. s. dodávat plyn dle původních podmínek, generovala by na obchodu se společností Sedlecký kaolin a. s. ztrátu 195 384 400,90 Kč za rok, tedy 16,3 milionu Kč měsíčně, což by se dělo za situace, kdy společnost Sedlecký kaolin a. s. odmítá hradit již splatné pohledávky za uskutečněné dodávky a proti tomu započítává fiktivní pohledávky z titulu údajného bezdůvodného obohacení. Žalobkyně připravuje v současnosti žalobu, jíž se bude proti žalované domáhat, aby ve svém informačním systému zrušila žalobkyni jako dodavatele do odběrných míst společnosti Sedlecký kaolin a. s., jakož i náhrady vzniklé škody. Výše uvedený postup žalované je však pro žalobkyni zcela likvidační, pročež je třeba, aby byly poměry mezi účastníky až do rozhodnutí ve věci samé zatímně upraveny tak, že žalobkyně nebude až do rozhodnutí ve věci samé jako dodavatel plynu společnosti Sedlecký kaolin a. s. v informačním systému žalované přiřazena.

[6] Obvodní soud pro Prahu 8 usnesením ze dne 3. 2. 2022, čj. 7 Nc 3003/2022-36, zastavil řízení s tím, že po právní moci tohoto usnesení bude věc postoupena Energetickému regulačnímu úřadu (výrok I), a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II).

[7] Městský soud v Praze k odvolání žalobkyně usnesením ze dne 25. 3. 2022, čj. 54 Co 110/2022-152, potvrdil usnesení soudu prvního stupně (výrok I) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (výrok II). Ztotožnil se se soudem prvního stupně, že má-li být ve věci samé řešen spor ohledně přístupu a připojení k distribuční soustavě mezi držitelem licence pro obchod s plynem a držitelem licence operátora trhu, pak tyto spory je podle § 17 odst. 7 písm. c) energetického zákona oprávněn projednávat a rozhodovat výlučně Energetický regulační úřad, přičemž při nedostatku pravomoci ve věci samé nemůže soud rozhodnout ani předběžným opatřením.

[8] Navrhovatel v návrhu na řešení záporného kompetenčního sporu uvedl, že není k projednání žaloby věcně příslušný, přičemž odkázal na usnesení zvláštního senátu ze dne 13. 4. 2010, čj. Konf 108/2009-11, z něhož vyplývá, že výluky z rozhodovací pravomoci obecných soudů ve prospěch správních orgánů je třeba vykládat restriktivně. Podle navrhovatele je podstatné, že žalobkyně i žalovaná jsou držiteli licencí vydaných Energetickým regulačním úřadem k výkonu podnikatelské činnosti v energetických odvětvích, což znamená, že v posuzované věci je třeba se zaměřit na vymezení sporů mezi dvěma držiteli licencí.

[9] Ustanovení § 17 odst. 7 písm. a) energetického zákona dopadá podle navrhovatele zejména na situace, kdy mezi tam vyjmenovanými subjekty není uzavřena některá ze smluv (či její zákonná podstatná náležitost) dle energetického zákona, k jejímuž uzavření se pro držitele licence váže kontraktační povinnost. Typicky se jedná například o smlouvu o připojení s provozovatelem distribuční soustavy či smlouvu o dodávce tepelné energie s dodavatelem tepelné energie. Za takovou smlouvu dle navrhovatele nelze považovat smlouvu o dodávce elektřiny a plynu, jelikož na liberalizovaném trhu si zákazník vybírá svého dodavatele energií a smlouva je výsledkem konsensu mezi nimi. Druhá část sporů podle tohoto ustanovení se týká omezení, přerušení a obnovení dodávek v důsledku protiprávního neoprávněného odběru či distribuce, což na posuzovaný případ taktéž

nedopadá. Na posuzovaný případ nelze podle navrhovatele aplikovat ani § 17 odst. 7 písm. b) energetického zákona, neboť mezi žalobkyní a žalovanou podle všeho právní vztah založený smlouvou podle energetického zákona neexistuje, minimálně ne takový, z něhož by žalobkyně odvozovala tvrzené subjektivní právo nebýt evidován v operačním systému operátora trhu. Navrhovatel se neztotožnil ani se závěrem odvolacího soudu o možnosti rozhodování sporu podle § 17 odst. 7 písm. c) energetického zákona. Spor o připojení totiž souvisí v zásadě s technickým připojením zařízení k elektrárenské či plynárenské soustavě, naproti tomu přístup k soustavě je spojen spíše s obecnou regulací trhu, zpravidla ho realizuje obchodník s elektřinou či plynem, když potřebuje přes provozovatele energetických sítí zajistit přístup do soustavy za účelem dodávky energie zákazníkům. Ani zde tak dle navrhovatele nelze dovozovat jeho pravomoc, neboť ta vždy souvisí s držitelem licence, který provozuje určité energetické zařízení. Takovým držitelem licence však operátor trhu nepochybně není, neboť žádná energetická zařízení neprovozuje. O pravomoci založené podle § 17 odst. 7 písm. e) energetického zákona je dle navrhovatele bezpředmětné uvažovat vzhledem k tomu, že tyto spory se zahajují na návrh spotřebitele či zákazníka.

[10] Navrhovatel má za to, že požadavek žalobkyně nelze podřadit pod jeho pravomoc zejména za situace, kdy by žalobkyně k soudu podala samostatnou žalobu, jak avizovala v návrhu na vydání předběžného opatření, jíž by se domáhala, aby žalovaná ve svém informačním systému zrušila žalobkyni jako dodavatele plynu do odběrného místa zákazníka, společnosti Sedlecký kaolin a. s. Podle navrhovatele je však primární, že se žalobkyně svým návrhem domáhá zatímně vydání předběžného opatření bez současného podání žaloby na plnění.

[11] V této souvislosti navrhovatel poukázal na institut předběžného opatření obsažený v § 61 spr. ř., z něhož vyplývá, že správní orgán může předběžné opatření nařídit, resp. rozhodovat o něm pouze v rámci probíhajícího správního řízení, neboť jak vyplývá též z komentářové literatury, postup při vydávání předběžného opatření nelze označit za samostatné řízení, nýbrž za procesní součást řízení vedeného k meritu věci. Podle navrhovatele je s podivem, že oba soudní orgány toto procesní ustanovení ignorovaly a nezhodnotily, pokud se snažily vyvozovat pravomoc navrhovatele k rozhodování o předběžném opatření. Z uvedených důvodů považuje navrhovatel za nepochybné, že není věcně příslušný k rozhodnutí o podaném návrhu na vydání předběžného opatření. Nelze ani opomenout fakt, že žalobkyně posuzovaným návrhem do jisté míry supluje žalobu na plnění dodávkové smlouvy uzavřené mezi dodavatelem plynu a zákazníkem, o níž by měl rozhodovat soud. Žalobkyně se snaží prosadit své zájmy návrhem směřujícím vůči operátorovi trhu, který je v systému změny dodavatele pouhým administrativním článkem.

[12] Obvodní soud nelogicky posoudil návrh jako spor mezi dvěma držiteli licencí v energetických odvětvích. Při výkladu kompetencí navrhovatele je však třeba vycházet ze smyslu a účelu právní regulace stanovené v energetickém zákoně, neboť jak vyplývá z usnesení zvláštního senátu ze dne 21. 3. 2018, čj. Konf 52/2017-17, „*hlavní funkcí Úřadu je regulace trhu a dohled, nikoliv nahrazování funkce soudu ve sporech, které jsou povahy soukromoprávní*“. Operátor trhu totiž provozuje informační systém, na jehož základě probíhá zjednodušeně řečeno přiřazení odběrného místa zákazníka konkrétnímu

dodavateli elektrické energie či plynu. O toto přiřazení formou tzv. změny dodavatele žádají jednotliví obchodníci. Jinak řečeno operátor trhu jako provozovatel systému není ten, kdo by do uvedeného procesu zasahoval a jednotlivá odběrná místa ve vztahu k obchodníkům přiřazoval či naopak. V tomto směru by dle navrhovatele bylo snad i pochybné, zda žalobkyně uvedené subjektivní právo vůči žalované má, nicméně navrhovatel vykládá tento spor jakožto důsledek předchozího řízení, kde bylo poněkud nesystémově operátorovi trhu uloženo odběrné místo přiřadit žalobkyni, ačkoliv stačilo tuto povinnost uložit právě žalobkyni, neboť jedině ona je subjektem, který požadavky v systému operátora trhu předkládá (nikoli však operátorovi trhu k jakémusi „kvazischvalování“).

[13] Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi správním orgánem a soudem se zvláštní senát řídil následující úvahou:

[14] Podle § 1 odst. 2 zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů je negativním kompetenčním sporem spor, ve kterém jeho strany popírají svou pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků. V nyní rozhodované věci popřeli svou pravomoc Obvodní soud pro Prahu 8, Městský soud v Praze i navrhovatel, jedná se proto o negativní kompetenční spor, k jehož projednání je příslušný zvláštní senát.

[15] Povahou řízení o předběžném opatření se zvláštní senát zabýval v usnesení ze dne 1. 3. 2006, čj. Konf 25/2005-26, v němž uvedl, „*že účelem nařízení předběžného opatření je poskytnout dočasnou ochranu tam, kde dříve, než bude o sporu nebo právní věci meritorně rozhodnuto, je třeba zatímně upravit poměry účastníků, popř. zabránit ohrožení budoucího výkonu soudního nebo správního rozhodnutí. Pro určení pravomoci k rozhodnutí o návrhu na nařízení předběžného opatření je rozhodující, komu náleží pravomoc meritorně rozhodnout o věci samé, tedy do čí pravomoci náleží rozhodnout o předmětu již probíhajícího řízení, v němž je návrh na nařízení předběžného opatření podán, nebo (jako v dané věci) komu náleží pravomoc rozhodnout o předmětu řízení, jehož zahájení návrh na předběžné opatření předchází. Pro určení pravomoci k nařízení předběžného opatření není podstatné, zda návrh splňuje zákonem stanovené náležitosti, je dostatečně srozumitelný a určitý, ani to, zda návrh ve věci samé má naději na úspěch. Podstatné z hlediska pravomoci je pouze to, co je - či má být - předmětem řízení o věci samé, tedy pokud o sporu nebo jiné právní věci náleží rozhodnout soudu, je dána pravomoc soudu i k rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření*; [jestliže] *naopak o návrhu nebo žádosti ve věci samé náleží pravomoc k rozhodování správnímu orgánu, není dána pravomoc soudu ani k rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření.*“ Argumentace navrhovatele týkající se úpravy předběžného opatření podle § 61 spr. ř. tak není pro posouzení otázky pravomoci právně relevantní.

[16] Východiskem pro úvahy zvláštního senátu při rozhodování jakéhokoli kompetenčního sporu mezi orgánem veřejné správy a soudem ve věcech soukromoprávních je premisa, dle které rozhodovací pravomoc zde náleží zásadně soudům; jestliže zákonodárce výslovně legislativně zakotví, že určitá oblast sporů v oblasti soukromého práva má být svěřena do rozhodovací pravomoci správního orgánu, jde o výjimku z tohoto obecného pravidla. Zvláštní senát například již v usnesení ze dne 13. 4. 2010, čj. Konf 108/2009-11 (publikovaném pod č. 2275/2011 Sb. NSS) uvedl, že „*výluky z*

rozhodovací pravomoci obecných soudů ve prospěch správních orgánů je třeba vykládat restriktivně. Tyto výluky totiž odnímají soudům jejich nejvlastnější pravomoc – rozhodovat spory ze soukromoprávních vztahů v klasickém nalézacím řízení." Proto „*nebude-li možno podřadit právě projednávaný případ pod žádnou z oblastí, ve kterých je ERÚ oprávněn rozhodovat, bude ve věci dána pravomoc obecného soudu.*"

[17] Podle § 17 odst. 7 písm. c) energetického zákona Energetický regulační úřad rozhoduje spory o připojení nebo přístupu k přenosové soustavě nebo distribuční soustavě, přepravní soustavě, zásobníkům plynu a těžebním plynovodům, včetně sporů o přístupu k přeshraniční kapacitě pro přenos elektřiny, přepravu plynu nebo distribuci elektřiny nebo plynu.

[18] Podle § 20a energetického zákona je operátor trhu akciová společnost založená státem, jejíž akcie znějí na jméno (odstavec 1). Akcie operátora trhu vlastní stát nebo provozovatel přenosové soustavy (odstavec 2). Operátor trhu musí mít ke své činnosti licenci podle § 4 odst. 1 písm. b) bodu 7. Operátor trhu ani právnické osoby, v nichž má operátor trhu majetkový podíl, nesmí být držitelem jiné licence uvedené v § 4. Členem statutárního orgánu, členem dozorčí rady nebo vedoucím zaměstnancem operátora trhu nemůže být fyzická osoba, která je současně členem statutárního orgánu nebo zaměstnancem držitele licence uvedené v § 4 odst. 1 písm. a) a písm. b) bodech 2 až 6 a v § 4 odst. 1 písm. c) (odstavec 3).

[19] Právo na připojení je spojeno s fyzickým připojováním zařízení k příslušné soustavě, zatímco právo na přístup se týká například obchodníka s elektřinou. Rozlišením práva na připojení a práva na přístup se zvláštní senát zabýval např. v usnesení ze dne 13. 4. 2010, čj. Konf 108/2009-11, v němž uvedl, že „*U práva na přístup se jedná o právo na dopravu elektřiny prostřednictvím elektrizační soustavy, resp. právo na přenos nebo distribuci elektřiny. Právo na připojení je naproti tomu třeba vnímat jako právo na fyzické připojení zařízení do elektrizační soustavy. Právo na připojení k elektrizační soustavě přiznává energetický zákon odděleně od práva na přístup k přenosové nebo distribuční soustavě u těch subjektů, u kterých je připojení fyzicky možné, resp. nezbytné pro využití samotného práva na přístup k přenosové nebo distribuční soustavě. Tak právem na připojení disponuje například zákazník v § 28 odst. 1 písm. a), avšak nikoliv již obchodník s elektřinou, jehož činností je nákup a prodej elektřiny dalším účastníkům trhu s elektřinou a jenž se k elektrizační soustavě fyzicky nepřipojuje a využívá práva na přístup do soustavy [§ 30 odst. 1 písm. a) energetického zákona].*"

[20] Z výše uvedeného vyplývá, že žalovaná, vzhledem ke svému postavení, není účastníkem trhu s elektřinou a plynem, který by byl dodavatelem elektřiny a plynu. Krom toho je evidentní, že zápis v informačním systému, ať už jej provozuje kdokoliv, nemůže představovat připojení k příslušné soustavě, protože jde jen o údaj v informačním systému, nikoliv o fyzické připojení k takové soustavě. V řešené věci tak nemůže být založena pravomoc Energetického regulačního úřadu ve smyslu § 17 odst. 7 písm. c) energetického zákona, která, jak bylo shora uvedeno (viz odst. 16), v soukromoprávních věcech představuje výluku z rozhodovací pravomoci obecných soudů. O návrhu na předběžné opatření tak nemá rozhodovat Energetický regulační úřad, ale soud v občanském soudním řízení v souladu s § 7 odst. 1 o. s. ř.

[21] Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona o rozhodování některých kompetenčních sporů zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Zvláštní senát proto výrokem II. zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 25. 3. 2022, čj. 54 Co 110/2022-152, a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 3. 2. 2022, čj. 7 Nc 3003/2022-36.

[22] Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona o rozhodování některých kompetenčních sporů závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Obvodní soud pro Prahu 8 bude tedy dále pokračovat v řízení vedeném pod sp. zn. 7 Nc 3003/2022, o nařízení předběžného opatření.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 7. prosince 2022

JUDr. Pavel Simon
předseda zvláštního senátu